

Apunts de llengua

(publicat a *L'Heura digital* 55, 25 d'octubre de 2013)

Parlem del temps, abans que sigui massa tard!

Les expressions temporals assenyalen el moment o el període (passat, present o futur) en què s'esdevé l'acció verbal de la frase. Quan l'expressió temporal es refereix a una datació, sovint (no sempre) necessita un element que la uneixi a la frase, és a dir, un connector. Aquest connector sol ser una preposició i varia amb el tipus d'expressió temporal que utilitzem:

- ✓ Per referir-nos als **segles**, podem utilitzar les expressions *en el segle* i *al segle*:
***En el segle** XIII, apareix el primer text literari en català.*
*La Renaixença neix a Catalunya **al segle** XIX.*
- ✓ Per introduir els **anys**, tenim tres opcions: l'article *el*, l'expressió *l'any* o la preposició *en* (emprada principalment al País Valencià):
***El** 1714 Catalunya va perdre les llibertats.*
***L'any** 1868 va néixer Pompeu Fabra.*
***En** 1229 s'inicià la conquesta de València.*
- ✓ Quan parlem de les **estacions** de l'any, podem escriure-les precedides de les preposicions *a* o *per*:
***A l'estiu** tota cuca viu.*
***Per la tardor** no feu festa major.*
- ✓ Pel que fa als **mesos**, es poden introduir amb les preposicions *a* o *per*, i també amb la preposició *en* al País Valencià:
***Pel juny** la falç al puny.*
***A l'agost** només plou most.*
***En agost**, figues i most.*
- ✓ L'expressió dels **dies**, en canvi, no s'introdueix amb cap preposició, tant si va precedida de la paraula *dia* com si no:
***El dia** 1 de gener brindarem per l'any que comença.*
***L'1** de gener brindarem per l'any que comença.*
- ✓ Per parlar de **festes o dates concretes**, utilitzarem sempre la preposició *per*, mentre que si ens referim a les **parts del dia**, hem d'introduir-les amb la preposició *a*:

Per Nadal, cada ovella al seu corral.
Rojor **al matí**, la pluja és aquí; rojor **al vespre**, sol a la finestra.